

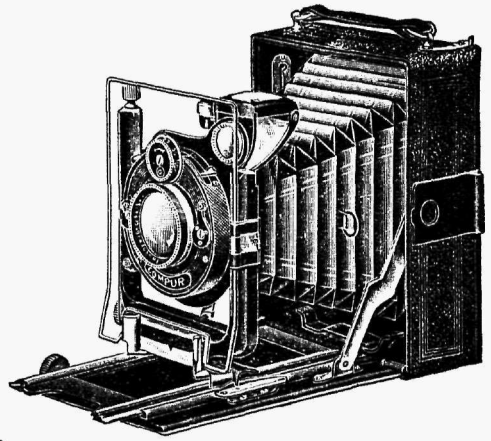

● AKT ● FOTO: DR. JOS. SCHUWERACK ● ORIG. 6x9 PLAADIL

● VÕETUD 1. OSRAM-NITROPHOT-LAMBIGA 1:4,5 F=13,5 CM. 1/2 SEK.

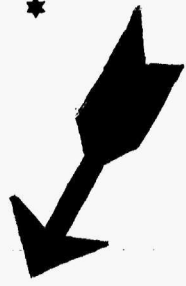
FOTO KUNST

Kõige sobivam jõulufinš on fotoaparaat!

Goodfaiil tingimustel neid ostate meilt, samuti kõiki teisi fototarbeid, millised saadaval suures valikus, parimaist vabrikuist

Nõudke fotokataloogi

PEAESINDAJAD:

Foto, raadio, grammofoonide ja jalgratta erikauplus
Tallinnas, Harju tän. nr. 37

Uudis!

Umatöörpildid kõrgeläifega

ILMUB AASTAS
KUUS KORDA
AASTAMAKS:
POSTIGA KR. 3.—
ÜKSIK VIHK:
50 SENTI

Nr. 6

NOVEMBER
DETSEMBER
1 9 3 0

TALLINN
POSTKAST 29
POSTI JOOKSEV
A R V E NR. 97,
Krediid - Pank Nr. 14914

TEGEV- ja VASTUT.
TOIMETAJA:

HARRY A. MALM

VÄLJAANDJA:

TALLINNA FOTOYHING

SISULOEND:

	Lhk.
● Suurendamisest, paberi valikust ja säritusest	138
● Fotolampide võistlus	151
● Suurendusnegatiivi parandus	152
● High-Key paljundus	153
● Raagus oksad	154
● Kinniti	155
● Narva	156
● Desensibiliseerimine rohelistes pimendlavalguses	161
● Johannes Parikas 50-aastane	162
● Paber negatiivmaterjalina	166
● Raamatuturg	168
● Fotovõistlus „Kaunimaid pilte Eestist“	lisas

17 pilti

Lisa: 1) „Fotograafia Käsiraamatu“
lhk. 49—60.

2) 1930. aastakäigu sisukord

JÄRGMISTE ÜHINGUTE

HÄÄLEKANDJA:

Läänemaa Õpetajateseminari Fotoring, Haapsalu, Uusmõis

Narva Foto-Amatööride Selts, Narva, Malmi tän. 5

Sakalamaa Fotoklubi, Viljandi, Tartu t. 9-a
Tallinna Fotoyhing, Tallinn, Postkast 29
Tartu Raadio-Foto Klubi, Tartu, Postkast 250

Levitage ajakirja!

Mõtelge tellimise muendamisele!

FOTOKUNST

Nr. 7

SAADETAKSE VAID NEILE,
KELLE TELLIMINE
1931. A. PEALE
TASUTUD

Maksuta kaasanded 1931. a. tellijale: 1) „Fotograafia
Käsitraamat“ (järg ja 2) „Fotograafia Oskussõnastik“
(3000 oskussõna!). Toim. H. Malm, redigeeritud
„Eesti Õigekeelsuse Sõnastiku“ toim. Joh. W. Weski.

UUS AASTA
TOOB KÕIKIDELE
TELLIJATELE ÜLLATUSE.
TELLIGE „FOTOKUNST“ VEEL TÄNA.
„FOTOKUNSTI“ TELLIMINE ON KAU-
NIM JÕULUKINK — ÕELGE SEDA
KÕIGILE PÜHADE EEL!!!

FOTOKUNST

NOVEMBER-DETSEMBER 1930

AUG.

ANSERI

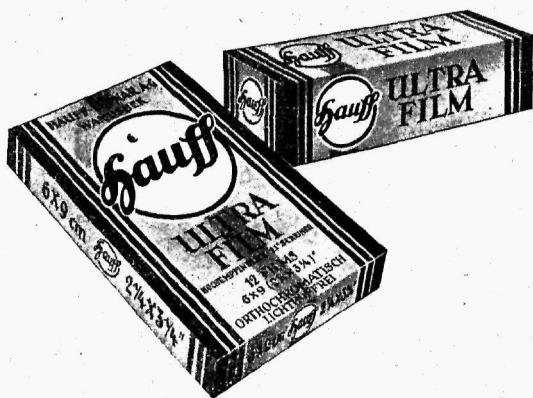
TÄIELIKUM FOTO-ÄRI EESTIS
TALLINNAS, VENE 7 • TEL. (2)3098

Salihooajaks soovitan

lumi-võteteks orto-negatiivmaterjali: eriti kõrgetund. ja hästi ortokr. „Isodux“ filmi 23° Sch., Agfa ületamata „Isochrom“ plaate 23° Sch., Eisenbergeri „Flaviriid“ plaati 22° Sch., Mimosa 22° ja 23° Sch., (kunstvalguses 26° Sch.), kollafiltreid massis värvitud ja ihutud klaasist, suurendusmenetluseks aparate ja tarbeid, koduseks pildistamiseks Osram Nitraphot-lampe, suitsuta helkpulbrit jne. jne.

Soodsamad jõulukingitused:

Zeiss-Ikoni „Kolibri“ 1:3,5 — uusim 3x4 cm. väikekaamera, sama vabriku „Baby-Box“ 3x4 cm. väikekaamera (10 kr.), „Box-Tengor“ 6x9 cm. (15 kr.), „Ikonta“ 6x9 cm. 1:4,5 optikaga, Voigtländeri „Uus Bessa“ 6x9 cm. ja Agfa 6x9 cm. „Billette“ — mõlemad suuruselt vähen-
datud viimase võimaluseni.

Hauff.

FILM

KANNATAB VÄLJA SUUREPÄRASELT EKSIMISI SÄRITAMISES JA ON OIVALISELT VÄRVITUNDELIK. TA ON VALGUSTARATA, SEEPÄRAST ANNAB EDASI SELGELT VASTUVALGUSEFFEKTE. TEMA KIHITERA ON NIIVÕRT PEEN, ET SUURENDADA VÕIB NEGATIIVE VIIMASE VÕIMALUSENI. MÜÜGIL KAHES EMULSIONIS JA NIMELT 17° JA 21° SCHEINERI JÄRELE.

HAUFF-LEONAR A.-G., WANDSBEK

FOTO Kunst

LÄÄNEMAA ÕPETAJATESEMINAARI FOTORINGI, NARVA
FOTOAMATÖÖRIDE SELTSI, SAKALAMAA FOTOKLUBI,
TALLINNA FOTOYHINGU, TARTU RAADIO-FOTO KLUBI
H Ä Ä L E K A N D J A

1 9 3 0

ESIMENE AASTAKÄIK

TOIMETANUD HARRY A. MALM, TALLINNA FOTOYHINGU ESIMEES
KIRJASTANUD TALLINNA FOTOYHING
TRÜKKINUD A/S ÜHISELU, TALLINNAS

S I S U L O E N D

	Lhk.		Lhk.
Ajaviitetööd taliõhtuks	23	Narva	156
Algaja varustus	48	Negatiivide kuivatamine	80
Amatöör-fotospord Inglismaal	64	Negatiivmaterjal mikrofotoograafia	
Arhitektuuri ja mälestussammaste pil-		tarvis	75
distusi	124	Objektiivi korrashoid	77
Bulla, Karl	19	Ortokromaatiliste plaatide värvitunde-	
Desensibiliseerimine rohelises pimend-		likkusest	16
lavalguses	161	Paber negatiivmaterjalina	166
Eesti-Soome fotovõistlus	103	Farikas, Johannes — 50-aastane	162
Eestlaste sõber Peterburi päevilt	19	Päeva- ja ilmutuspaberid	88
Eseme värvimõjutamine erisuguse val-		Plasmaatidest	14
gustuse ja ümbruse läbi	78	Pildistamine päeva algul ja lõpul	74
Fotograafiline nali	130	Filte Pärnust	100
Fotokunsti lapsepõlvest	36	Pilved pilti!	66
Foto kuuvalgel	21	„Pirita elu ja ilu“ fotovõistlus	28
Fotolampide võistlus	151	Plaadi lõikamine pimendlas	98
Foto lumes	53	Plaatide desensibiliseerimine	126
Haapsalu	112	Portree käsitlusest Ameerika, Inglise	
Helkvalgusfotoograafia	11	ja Saksa kutselises fotoograafias	106
High-Key paljundus	153	Raagus oksad	154
Ilmutamine	58	Raamatuturg	31, 136, 168
Kaameratööstus Venemaal	19	Rahvusvaheline fotokunsti-näitus Ees-	
Kaunimaid pilte Eestis . . . Nr. 5 ja 6 lisas		tis	2
Kinniti	155	Rahvusvaheline Amatöör-Fotograafide	
Kirevad kaamerad	17	Liit	135
Klaas säripildis	46	Ringi ümber maja	70
Kollafiltri pikendusfaktori äramäära-		Saatesõna	1
mine	69	„Sakalamaa Fotoklubi“ asutamisest	55
Kollafiltri tarvitamisest	16	Stuurendamisest, paberi valikust ja sä-	
Kuidas päästa ebaõnnestunud nega-		ritamisest	138
tiive	74	Suurendused	4
Kurvad kogemused raugel talvel	34	Suurendusnegatiivi parandus	152
Lille portreed	82	„Tallinna Fotoyhingu“ asutamisest	54
Lühike seletus objektiivide tähtsamaist		fotokursus	101
omadusist	92	rinnamärk	134
Märkmeid hra Pilditaguri taskuraa-		Talvepildid	9
matust	72	Tartu keskkoolide vaheline fotovõist-	
Mitte valgustamine vaid säritsemine	135	lus	102
Mõnda plaatidest	42	Uudisturg	29
		Ühinguist	54, 101, 134
		Vestlus amatööri abikaasaga	121
		Võtted suurte valguskontrastidega	84

L I S A D

1) Värvitundelikkuse tabel (Nr. 1), 2) „Fotoograafia Käsiraamat“, toimetanud Harry A. Malm — lhk. 1—60 (Nr. 1—6), 3) Nimisedelid pudeleile (Nr. 1).

Nr. 6
FOTOkunst

NOVEMBER-DETSEMBER 1930

*Selle happevaba
kleepaine abil
kleebite omi foto-
sid kiirelt ja puhtalt*

GÜNTHER WAGNER • HANNOVER

SUURENDAMISEST, PABERI VALIKUST JA SÄRITUSEST

H—nn

Olgugi, et broomhõbepaberi, ja teatud määrani ka kunstvalguspaberi töösturid püüavad rahuldada fotograafi soovi, omada kunstlikul valgusel paljundamiseks võimalikult mitmekesiste omadustega paberi, toodavad nad ühtlasi suurel arvul tugevalt tundelikke — kiireid, ja vähetundelikke — aeglasti pabereid, kõigis mõeldavais liiges, kõrgemast läikest õrnema tuhmuni, peenemast siledusest karedama kihini, mitmesuguseis varjundeis ja suuruis; valik, mis peaks rahuldama ka nõudlikumaid soove. Edasi, kui pidada silmas, et ka üksikud sarnased saadused mõjuvad isesuguselt, siis pakuvad need paberid hämmastavalt mitmekesise materjali ja F. J. Mortimer, tuges neile omadusile, ütles õieti, kui nimetas broomhõbepaljunduse protseduuri „proteaanliseks protsessiks“.

Paberite mitmekülgus tõendab selle tarvilikkuse ja õige paberi valik on broomhõbepaljunduse protseduuris väga tähtis.

Et selles paberite rägastikus leida sobiva materjali teatud negatiivile, on tähtis tunda mõningaid üldiseid omadusi ja selle põhjal otsustada valiku.

Kiired paberid on kohased peajasjalikult normaalsetele negatiividele, kuna mahe-date ja õrnade, elutute ja ülisäritletud negatiivide puhul võetagu aeglaselt mõjuv paber. Mida aeglastem paber, seda kontrastirikkam pilt, s. o. suurendus.

Soovitakse lõputulemusel üksikasju selgelt nähtavale tuua, siis valitagu siledad või koguni läikivad sordid; eelistatakse aga kõrvaldada liiga pealetükkivaid üksikasju, et saavutada laiaili asetatud, massilisi effekte, siis tarvitatagu kareid paberisorte. Mida suurem on pilt, seda karedam võib olla selle pind, väiksele suurusel pole kare pildi pind kohane. Tahetakse suurel detailivaesel pinnal tekitada illusiooni valgusest ja sisust, siis tarvitatagu jällegi karedat paberit. Sageli kuuleme, kare paber mõjuda kunstipäraselt, sile ja läikiv ebakunstipäraselt. See vaade on loomulikult väär. Paber on vaid abinõu sihi saavutamiseks, pildi aluspind. Ta hõlbustab saavutada soovitud effekte. Et läikivad paberid olla vananenud, on veidi liiga julgelt öeldud. Tõsi, üksvahe ei tarvitatud neid, kuid varem ja hiljem omasid nad jälle väärilise poolehoiu, peajasjalikult detailstudios, reprodutseerimisel ja eestkätt väikekaamera pildistuste paljundustena.

Suurendused, mida raamitakse ja paigutatakse klaasi alla, ei paista läikival paberil küllalt head ja sellepärast paljundatagu need tuhmile paberile. Teisest küljest osutuvad mapipildid väga karedal paberil samuti ebaõnnestunuiks, kuna neid vaatlemisel harilikult kätte võetakse ja selle tõttu paberikiht suhteliselt kogumuljega liiga silma paistab.

Piltidele, mis alluvad pärastisele pruuntoonimisele, valitagu vaid shamoja või mõni teine kollakas paberi toon. Valge ei sobi hästi pruuniga, helged kohad osutuvad harilikult valjud ja lubjastanud.

Suurendamisel tarvitataivate broomhõbe- ja kunstvalguspaberite käsitlemine on võrdlemisi ühesugune ja äärmiselt lihtne igas suhtes. See kujunebki protseduurile tihti saatuslikuks. Suurendusprotseduuri pearaskus peitub nimelt selle kerges õpitavuses ja vaevatus käsitlemises. Oleks, väljendades tehniliselt, broomhõbe suurenduse valmistamine mitte fotograafiline lapsemäng, ei näeks me kindlasti nii rohkesti halbu suurendusi, suurendusi, milledest esimesel hetkel paistab, et nad on säritatud ja ilmutatud vaid pealiskaudselt. Hallid või looritud pildid, valguseta ja varjuta — väsinud pildid, nagu neid vahel nimetatakse — on enamasti väärsäritluse ja -ilmutuse tulemused.

Peale paberi valiku omab suure tähtsuse veel säritlusaeg. Põhimõtteliselt on tähtsuseta, kas suurendamisel tarvitatakse gaasihöõgtuld või elektrivalgust. Tähtis on veatu valguse keskendus ja gaasivõrgu-, või tarvitades poolvattlampi, hõõgivate metallniitide peegeldamise ärahoidmine suurenduspinnal. Kui vaatamata kõikidele katsetele, ei kao see puudus siiski, siis on see viga kõrvaldatav, asetades tuhmklaasi valgusallika ja tihendla (kondensaatori) vahele. Tarvitades kaudset valgust, ei esine eelpool mainitud puudus.

Rahuldavaid pilte võib saavutada iga aparaadiga, mis on varustatud võõrjoonistusvaba objektiiviga, ja mille valgustelg valguskeskpunktist horisontaalselt läbib tihendlat (kondensaatori) ja objektiivi ja mille negatiivihoidja asub risti sellele ja rööbiti pildilavale, mis asub toa nurgas ja koosneb joonlauast või veel parem eriti suurendamiseks valmistatud igakülgselt liikuvast pilditelingust.

TÖÖL

Foto: Renger-Patzsch
Paber: Leonar-Auto

Broomhõbepaberi õige säritusaja võib kõige paremini kindlaks määrata katse-
liselt. Kuna säritlus oleneb:

1. valgusallika säritugevusest,
2. negatiivi koosseisust,
3. objektiivi herkõjust (valgusjõust),
4. paberi tundelikkusest ja
5. suurenduse astmest,

leguritest, milledest reeglipäraselt samasteks jäävad esimene ja kolmas, äärmisel
juhusel: esimene, kolmas ja neljas, siis on säärased katsed möödapääsematud, vähe-
malt algajaile. Kõige tagajärjerikkamalt sooritatakse neid järgmiselt:

Peale seda, kui negatiiv kihiküljega objektiivi poole õieti on teravustatud ja val-
gus täpselt keskendatud, kinnitatakse suurendustelingule riba tarvitada soovivat
broomhõbepaberit ja nimelt ühele iseloomustavamale, suurte toonivahedega pildi-
osale, kuna muu osa kaetakse musta pappribaga. Siis avatakse objektiiv ja järjekordse
musta kaitsepapi eemaldumisega säritletakse broomhõberiba, kõige kohasem — umbes
kuue sarnaselt suurte osade kaupa ja nimelt igakord sarnase kestvusega, ütleme,
näiteks, igakord 3 sekundi. Säritlustagajärg näitab, et

1. pildiosa on säritatud	6×3 sekundi	= 18 sekundi
2. " " "	5×3 " "	= 15 "
3. " " "	4×3 " "	= 12 "
4. " " "	3×3 " "	= 9 "
5. " " "	2×3 " "	= 6 "
6. " " "	1×3 " "	= 3 "

osasäritlus	1	2	3	4	5	6
sekundid	18	15	12	9	6	3

Selle katse tulemus ilmutatagu ilmutises parem vähe kauemat kui lühemat aega,
pestagu ja kinnistatagu. Esimese ja kuuenda osasäritluse vahepealt leidub kind-
lasti kohane säritlusaeg. Suurte suurenduste ja nõrkade valgusallikate, samuti ka
kunstsäripaberi puhul valitagu osasäritlusi hoolikalt. Säärased praktilised katsed
õpetavad peagi õige säritluse hindamise.

Soovitakse suurendada suures formaadis, siis katsetatagu ennem veel kord koha-
seks peetud säritusajaga umbes 9×12 ümbermõõduga plaadil, et tulemusel olla täiesti
kindel ja mitte rikkuda kalli suure paberilehe. Aeg ja materjal, mida algul katse-
tega kaotatakse, tasub end hiljem tuhandekordselt ilusa ja puhta töö näol.

Konstrastirikkaid negatiive säritatagu otstarbekohaselt tugevalt, et üksikasju
nähtavale tuua. Ilmuti mõjutamisega võib hiljem edukalt parandada ülisäritatud
varje.

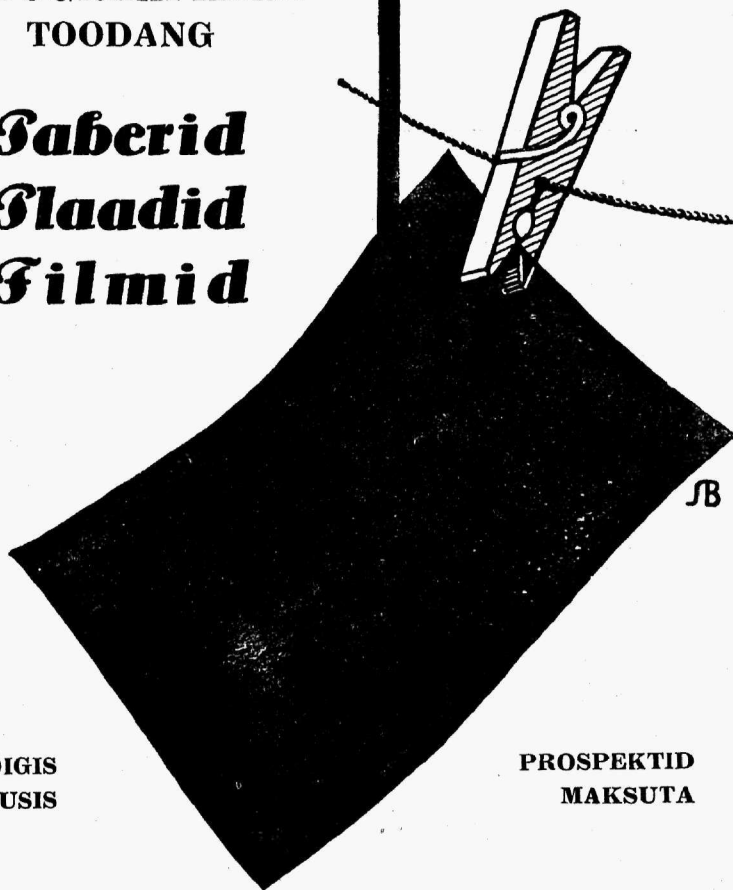
Osutuvad varjud või tumedad osad negatiivil veidi liiga õhukesteks, siis lühen-
datagu neis kohis säritusaega, neid maskeerides, kusjuures liigutatakse pabeririba
nende kohal edasi ja tagasi. Selle triki õige käsitamise tagajärg on üllatav. Sel
moel on võimalik maastikupildistustele pilveid, mis taeva ülisärituse tagajärjel pea-
aegu kadunud, pildile uuesti tagasi anda. On võimalik saada tagasi ka üksikuid
kohti, kui liigutatakse vastava suurusega papitükki traadi otsas mõjutatava koha
kohal.

Kus maastik ja taevast tugevalt erinevad, võib maastiku- või taeva osa välja
lõigata mustast paberist ja seda kasutada maskeerimiseks. Pilvete kopeerimisel
teiselt negatiivilt on see ainuke õige viis. Säärastel puhkudel tuleb maastiku särit-
lusel katta taevast ja ümberpöörduvalt, taeva säritlusel katta üleni maastik ja vaid
silmapiiri joont tuleb vähe ülesse ja alla liigutada, et ei tekiks piirjooni.

Gevaert

MAAILMATUNTUD
P A R I M
FOTOGRAAFILINE
TOODANG

Saberid
Blaadid
Filmid

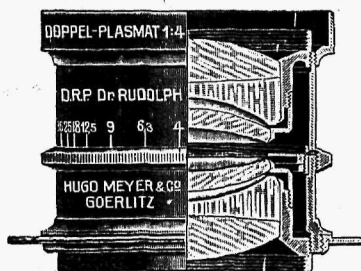

MÜÜGIL KÕIGIS
FOTOKAUPPLUSIS

PROSPEKTID
MAKSUTA

Meyer

PLASMAT

Dr. P. Rudolph'i järele.
D. R. P. ja välismaa patendid.

**Uus sfääro-akromaat
kõrgendatud plastikaga ja
sügavusteravusega. Värvifotograafias eriti kohane.**

MAKRO-PLASMAT 1:2,9

Valgusjõuline universaal-objektiiv. Pildinurk 75°

KAKSIK-PLASMAT 1:4 ja 1:5,5

Universaal-objektiiv portreede, grupi, hetk-võtete ja maastiku jaoks. Objektiivi üksik pool on tarvitav täie avause juures, valgusjõus 1:8 resp. 1:11.

KOGU-PLASMAT 1:4,5

Ühes objektiivis 3 põletiskaugust, 5 mitmesugust valgusjõudu ja tõmbepikkust.

Oleviku mitmekesisem objektiiv.
Kõrgendatud plastika ja sügavusteravus.

REPRODUKTSIOONI-PLASMAT 1:8

Valgusjõuline objektiiv joonreproduktsoonide ja võrkkliiseede jaoks, maalide pildistamiseks ja kolmevärvitrükkiks

KINO-PLASMAT 1:1,5

**Valgusjõu ülemtipp!
Linastamise rekord!**

Asendamatu objektiiv mitmekesisemateks kinovõteteks. Sobib tuntud kitsasfilmiparaalidele.

NÕUDKE KATALOOGI Nr. 156

**Optisch-Mechanische Industrie-Anstalt
Hugo Meyer & Co., Görlitz i. Schl.
Saksamaa.**

VARJUD

Foto: F. Römer

Obj.: Meyeri kaksik-plasmät 1:4 f=15 cm.

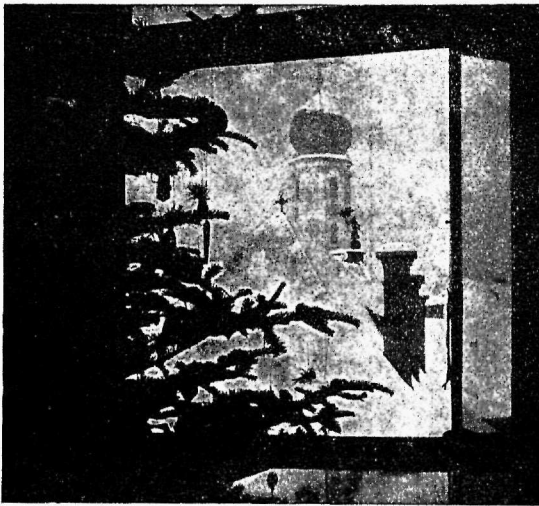
On negatiivid elutud, õhukesed, tuleb esijoones vähendada valgusallika tugevust, kas ühe või mitme tuhmklaasi või rohelise klaasi paigutamiseega valgusallika ja tihendla vahele, või teha seda šiffoni- või siidirätiku kaasabil, millised abinõud aga peale valguse nõrgendamise, põhjustavad ka valguse difusiooni ja ühtlasi ebateravaid pilte.

Teravus ja ebateravus. See on teem omaette ja omab rohkesti niihästi vastaseid kui pooldajaid. Üks aga on kindel: kohasel motiivi valikul ebateravalt pildistamine võimaldab saavutada äärmiselt meeldivaid ja kunstlikult mõjuvaid pilte ja kuna nende valmistamisel säritlusega tuleb arvestada, siis peatume siin sellel lühidalt.

Arvamine, et ebateravate piltide valmistamiseks küllalt on lihtsast ebateravalt teravustamisest, võib viia väärtagajärgedeni, sest teatud suurendusastmel võib ilmuda soovitud ebateravuse asemel kahekordne piirjoon, teiste sõnadega, täiesti kõlbmatu pilt. Parim abinõu „mahedate“, „ebateravate“ piltide saavutamiseks on šiffoni- või siiditaskurätiku tarvitamine ja nimelt tarvitatakse neid abinõusid mitmesuguselt.

F. J. Mortimer, kellest mainisime eespool, kasutab tugevate kontrastide tasandamiseks ühe- või kahekordset musta šiffoni või tülli-kihti objektiivil. Selle tagajärjel muutuvad piirjooned mahedamaiks ja meeldiv modulatsioon asendab endise järsuse.

C. F. Inston teatab, ta valmistavat suurendusi vaid harva ilma siiditaskurätikuta. Ta kinnitada selle parajale kaugusele objektiivist, et saavutada sel moel hästi mõjuva ebateravuse.

JÕULUHOMMIKUL

Foto: A. Merimägi
Kaamera: Box-Tengor (Zeiss-Ikon)

ÕÕILU

Foto: Ed. Saks
Zeiss-Ikon rullfilm
(Auhinnastatud pilt)

Küigla vaimustusse

sattus fotograafiat harrastav maailm uue Zeiss Ikon'i pisikaamera turule ilmunisel. Zeiss Tessar 1:3,5 Compur katikus (1-1/300 sek.). Optiline näitik. Uskumata pisike on

»KOLIBRI 3x4 cm«

Kr. 160.—

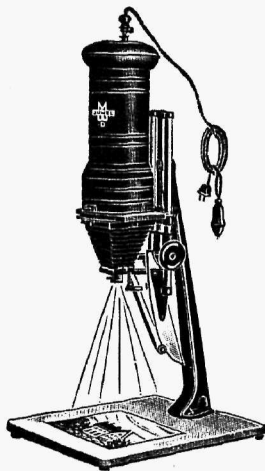
Kaasas uhke nahkkott.

Harilikule 4x6,5 cm rullfilmile (1 kroon!) saab 16 nõelteravat pilti. Särijõulise objektiivi ja lühikese 5 cm põletiskauguse tõttu omavad pildid oivalise sügavusteravuse.

Lähemalt prospektist, milline saadaval igas paremas fotokaupluses või tehaseilt:

Zeiss Ikon A. G.
DRESDEN 135 (Saksamaa)

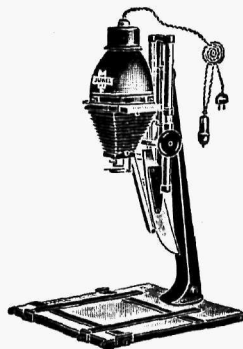

SUURENDUS-APARAADID

KONDENSAATORIGA
 JA ILMA, AUTOMAATSE JA LIHT
 TERAVAKSSEADELDISEGA, TÕSI-
 SELT TÖÖTAVALE AMATÖÖRILE.

SUUR ERIKATALOOG
 AVA 103
 MAK SUTA

MÜLLER & WETZIG DRESDEN-A.16
 PROJEKTSIOONI- JA SUURENDUS-
 APARAATIDE ERITEHASED
 SAKSAMAAL
 NICOLAISTRASSE 15
 ASUTATUD 1899

R. Child Bayley, „Amateur Photographer“ väljaandja, soovib segavate mustade pindade tasandamiseks tarvitada siidirätikut ja seda klaasplaadiga lamedalt suruda broomhõbepaberile. Mustjad kohad sumbutatakse õrnalt kangamustri mõjul, kuna selle vastu valged kohad jäävad täiesti mõjutamata. Üldine teravus jääb aga endiseks. Eemaldatakse siid, mis asub klaasplaadil või on pingule tõmmatud raamile, paberi pinnalt, siis tekib diffusioon, ja mida kaugemale pildipinnast valguseallikale lähemale asetatakse see väärtuslik abinõu, seda ebateravamaks osutub efekt, vaatamata täpsemale teravustusele.

Säärase sumbutusabinõu tarvitamine eeldab loomulikult vastavalt pikemat säritlusaega.

Puudub maastikupildistusel õhuperspektiiv, siis on suurendamisel võimalik seda juurde luua kahekordse säritluse teel. Esmalt säritletakse esiplaan ja keskkoht ja kaetakse pildi ülemine osa. Hiljem muudetakse teravustus veidi ebateravamaks, tagasitõmmates objektiivi kandraami, kaetakse säritatud osad — alati musta või tumedavärvilise papiga — ja säritatakse pildi ülemine pool ja pildi mõju on paranatud.

On väga huvitav, missuguseid säritlus-võimalusi suurendamisel näeb H. Blake. Ta kirjutab: „Broomhõbepaber on mulle osutunud teeneterikkaks, eriti öösüžeede pildistamisel. Need, kes juba on valmistanud öönegeatiive, tunnevad vägagi hästi nende suurema osa peaaegu lootusetut ilmet, eriti siis, kui nad on võetud mõnes suurlinnas. Nad näivad koosnevat suuremalt jaolt vaid tühjast klaasist, klaaskõrve keskel aga osutuvad kohati tugevalt järsud üksikasjad ja juhuslikud ülisäritletud valgusekogud, näivalt liiga lootuseta, et õieti paljundada ühegi protseduuri läbi. Ütlen, see näib lootusetu, tõelikult pole asi sugugi nii lootusetu, nagu näib. Klaas pole tühi, üksikasjad pole kaugeltki nii tugevad ja järsud, nagu nad paistavad selgelt läbinähtaval klaasil ja ülikiirgamine pole ka täiesti läbitungimatu, kui on kasutada tugev valgus. Kuid on vaevalt teine protseduur peale broomhõbepaljunduse, mis säärasest negatiivist võimaldab saavutada tõega rahuldava pildi. Negatiivi õhemaid osi võib varjutada, kuna ülejäänud osa säritelu parajalt suurendusaparaaadis, kuni valgusallika jõud läbi tungib ka tihedamaist kohast negatiivil. Lahjendatud ilmuti võimaldab hiljem pilti õieti esile tuua. Kohane paberi koosseis on samuti suureks abiks. Kare paber võimaldab suurte mustade masside purustamise ja elustab varjukogusid. Broomhõbepaber näib mulle sedavõrd mõõdapääsematuna ööpiltide valmistamisel, et senikaua kui mäletan, pole ma kunagi valmistanud õist tänavpilti puutumata negatiivist muul, kui vaid broomhõbepaljunduse teel.“

Nii ütleb Blake. Mida ta mainib öönegeatiividest, on maksev kõikide pildistuste kohta tugevate valguskontrastidega. Sageli juhtub, et alasäritatud esiplaani ilustab hästi kaetud taevast, see viga on aga, nagu nüüd teame, suurendamisel kergelt kõrvaldatav. Liigset järsust võib tasandada ja üksikasju varjust esile tuua.

Et suurendamisel pilvede kopeerimine ühelt negatiivilt teisele erilisi raskusi ei valmista, mainisime juba. Silmas tuleb vaid pidada, et pilved sobiksid maastiku varjusuunale. Teame väga hästi, et on olemas isikuid, kes sääraseid võtteid peavad lubamatuks, meie aga asume teisel seisukohal, nimelt seni, kui lõppsaavutus, pilt on kõigiti harmooniliselt või koguni kunstipäraselt mõjuv, on pildiseptitsejale lubatud tarvitada kõik abinõud, mis võimaldavad lõppsaavutuse. On selge, et sääraseks tööks mitte igauks pole kohane ja sellepärast ongi üksikud äravalitud, kes siin on loonud tõepoolest täiuslikku. Üks neist on F. J. Mortimer. Kui vaadelda tema vaidlematult kunstipäraseid pilte, ei märka sugugi, et nad tihtipeale on koostatud kolmest või neljast isesugusest pildistusest. Ühelt negatiivilt võtab Mortimer esiplaani, näiteks kiviründak, teiselt — keskkohta — mere, kolmandalt — stseeni elustamiseks — laeva ja neljandalt — tagaplaaniks — tormise pilvituse. Neist neljast negatiivist valmistab diapositiivid, kõrvaldab neilt nõrgendajaga pildile mitte kuuluva, seab isesugused osad õieti kokku, koostab neist diapositiivbloki ja valmistab sellest uue nega-

tiivi, millest siis suurenduse teel loob lõpuliku, täiuslikult harmoonilise pildi. Sääraste trikkide ja kunstlikkude võtete rakendamine eeldab mitte üksnes hääd arusaamist kunstist ja maitset, kuid ka rohkesti kannatust ja loomisrõõmu.

Asjaolu, mida säritamisel tuleb pidada silmas, loen ka suurenduse astet, mis peab olema kooskõlas vaatlemise kaugusega. Teatavasti on õige pildi vaatlemise kaugus objektiiviga põletiskaugus, millega pildistus on sooritatud. Harilikku kontaktpaljundust vaadeldakse väga harukordselt õigelt kauguselt ja sellepärast parandatakse suurendamisel see viga osalt ilma eriliste raskusteta.

On pildistus sooritatud 12 cm. põletiskauguse objektiiviga ja hiljem viis korda suurendatud, siis suureneb ka vaatlemiskaugus ja muutub nimelt 60 cm. vahemaaks, seega mapipiltide keskmine suurendus ja vaatlemiskaugus, mida vaadeldakse käest, umbes käsivarre kauguselt. Seinapildid vajavad veel tugevamat suurendust, kuna neid tavaliselt vaadeldakse 1 kuni 1½ meetri kauguselt. Pildistades 13½ cm. objektiiviga, suurendatagu säärasel juhusel algpilti või lõigendit kümne kordselt.

Paljundamisel on tähtsamaiks teguriks seega paberivalik ja säritlus, on need mõlemad sooritatud hoolsal järeelkaalumisel, siis tuleb arvestada ka suurendatava pildi ilmutamisvõimalusi.

Kuigi ilmutamise ülesanne on vaid äratada uinuva pildi, võib ometi tugevalt mõjutada selle mehaanilist, šabloonilist arenevat jõudu. Paljud raputavad selle väite üle päid ja viitavad broomhõbepaberile juurde lisatud retseptile, milles sõnagi pole lausutud sääraseist võimalusist. Oma väitega ei katsete me ka sugugi kallale tungida algretseptile. Vastuoksa, oleme veendunud, et üksikute paberisortide jaoks soovitatud ilmuti koosseisud on põhjalikkude katsete tulemused, ja veatutest negatiividest, õigel säritlusel, võimaldavad saavutada ilusaid, enamasti mustjaid toone. Peaaegu alati soovitatakse esimeses jõeses amidool-ilmutit ja meiegi võime seda vaid kiita, sest ta ilmutab tumedamast mustast kuni rahustava hallmustani, eeldades, et ilmuti on koostatud äärmise tähelepanelikkusega. Hääd kemikaalid ja värskelt valmistatud lahu tagab alati rahuldavad paljundused.

Erandina amidoolilmutiga on metool-hüdrokiinon-ilmutiga saavutatud piltide värvitoon enam sinakasmust, omadus, mis pildi süzele vaid kasulik.

Tarvitatavad ilmuti koosseisud on järgmised:

	Gevaert	Kodak	Agfa
vett	1200 ccm	1000 ccm	1000 ccm
metooli	6 g.	1 g.	2 g.
naatriumsulfiiti, krist.	60 g.	40 g.	50 g.
hüdrokiinoni	2 g.	4 g.	6 g.
broomkaaliumi	10 g.	—	—
potaš, veevaba	20 g.	40 g.	—
sooda, krist.	—	—	140 g.
broomkaaliumi lahu 1:10	—	1,5 ccm	3 ccm

Metool-hüdrokiinon-ilmuti suurem hoiduvus, teda ei tarvitse valmistada iga-kord vähe enne tarvitamist, on teatavas mõttes selle paremus ja kes ei karda metooli mürgitust, võib teda rahus tarvitada.

Mõnus ilmuti on ka rodinaal, mida aga enne tarvitamist tuleb lahjendada. Valmis lahu 30 kuni 50 kordne lahjendamine veega on kogu eeltöö.

Rodinaal näib ka Inglismaal väga levinenud olevat, sest Mebes kirjutab omas põhjalikus töös: „Broomhõbe- ja kunstvalgustuspaberi paljundus“ sõnasõnalt:

„Dr. T. A. Lakin (Photography, 1911, II p. 266), kes rodinaali tarvitab eriti broomhõbepaberi suurenduste ilmutamiseks, võtab reeglina rodinaali 1:40 lahus.

Vajas pilt läbiilmutamist või ilmutamise kestel modifitseerimist, siis ilmutas ta seda tugevalt lahjendatud ilmutises:

vett, keedetud või destilleeritud	90 ccm
rodinaali	5 tilka
10-protsendilist broomkaaliumi lahu	1 tilk

Ilmutatakse seni, kui peensused varjust esile kerkivad, sellepeale kallatakse ilmuti mөөtklaasi, siis pestakse pilt ja kontrollitakse. Kohad, mis peavad esinema järsudena, ilmutatakse paigaliselt edasi kontsentreeritud ilmutisse kastetud vatiga.

Esimesele ilmutile lisatakse juurde kindlate vaheaegade järele edaspidise ilmutamise kestel, peale ilmutiga üle kallamist või kohe:

rodinaali	30 tilka
10-protsendilist broomkaaliumi lahu	5 „

ja jätkatakse ilmutamist kuni soovitud tugevuse saamiseni. Pole varjudel ikkagi veel soovitud tugevust, lisatakse veel juurde 5 tilka rodinaali. Vastuoks, on varjudel paras tugevus, kuid helgete laikute tugevus jätab soovida, siis asetatagu paljundus selgesse vette, milles see siis kihil leiduva ilmuti mõjul aeglaselt edasi ilmutab. Paljunduse tugevust kontrollitagu läbivaatest.“

Selline ilmutamine viib meid juba eriliste võimaluste alasse pildi ilmutamisel, ala, millel vaid siis võib tegutseda, kui täiuslikult juba valitsetakse tavalist, enam vähem mehaanilist ilmutamist. Katsetamine on kogenute ala ja õnnestub ühtlasi vaid materjaliga tutvavil töölisel. See oskab peagi oma huvides ärakasutada ilmuti nõrkusi ja paremusi. Nii on Mortimer täielikult tutvunenud püüro-ilmutiga ja saavutab mitmesuguste segude ja ilmutuskestvuste abil erisuguste säritluskestvustega viis isesugust tooni, millel hiljem peatume. Siin esitame vaid tema originaalretsepti, mida soojalt soovitame:

Põhilahu:	Püüro	30 g.
	kaaliummetabisulfiit	15 g.
	vett, kuni	300 ccm
Lahu A:	põhilahu	30 ccm
	vett, kuni	300 ccm
Lahu B:	keem. puhas sooda	30 g.
	naatriumsulfiiti	60 g.
	vett, kuni	300 ccm
Lahu C:	broomkaaliumi	30 g.
	vett, kuni	300 ccm

Püüro, (pürogallool, pürogall ehk pürogallushape) on kauplustes müügil enamasti puhta, lumivalge pulbrina, harvemini kristallidena. Ostetagu teda vaid lumivalgena. Kuivana hoidub ta lõpmatult kaua, lahus vaid ühenduses naatriumsulfiitiga ja lühikest aega. Muutub lahu tumedaks, raputatagu seda.

Kaaliummetabisulfiit, mida müüakse väikeste teravnurksete kristallidena, peab samuti kui naatriumsulfiitki olema vaba liiga tugevast valgest kihist; leidub see siiski, siis kõrvaldatagu see pestes. Kristalle lahundatakse kõige edukamalt leiges vees, tuline vesi imeb osa väävelhapest, mis aga pildistajale on lahu tähtsamaks osaks. Kaaliummetabisulfiit hoidub kestvalt hää niihästi kristallidena kui ka lahus.

Süsihapu naatroni (naatriumkarbonaat, keemiliselt puhas sooda) ärgu vahetagu kahelissüsihapu naatroniga. Tavaline pesusooda on meie otstarvete rahuldamiseks liiaks ebapuhas. Lähipaistvad, selged kristallid on tarvitamiseks kohased, on nad aga pulbriks pudenenud, siis — kõlbmatud.

Tavalisel ilmutamisel võetagu ühtlased osad lahust A ja B ja lisatagu iga 30 ccm ilmuti kohta 5 tilka lahu C-st. Normaalsel eksponeerimisel võimaldab säärane ilmuti hõlpsalt ilusaid musti toone, ilma udustuseta. Säritlusaega pikendades, lahjendatagu (veega) suhteliselt ka ilmuti ja lisatagu rohkem broomkaaliumi lahu (C).

Üle minnes ilmutamise erilistele võimalustele, siis eestkätt tuletaksime soovivalt meelde Sterry-eelvedelikku, mis kontrastirikkaid negatiive tasandab eeskujulikult. Tihedalt kaetud taevas, mis tavalisel suurendusel „ei tule välja“, on päästetav Sterry eelvedeliku abil.

Sterry-eelvedelik koostatakse broomhõbepaberitele järgmiselt:

vett, sooja	1000 ccm
kaheliskroomhapu kaaliumi	10 g.

Sterry-vedelikul on omadus pikendada varjude, seega enam säritatud pildiosade ilmutamiskiirust, kuna helged kohad sellevastu jäävad täielikult mõjutamata. Sterry-vedelikku kasutatakse särituse ja ilmutamise vahel ja peab mõjuma 1 minut. Siis pestakse paljundus 15 kuni 20 sekundit veega ja ilmutatakse. Rakendades säärase väärtusliku kaitseabinõu, võib säritlust juhtida, ilma kartuseta, negatiivi tihedamaile kätte. Igaks juhuseks on soovitatav, et kindlustada parima säritluse, peale säritlusaja kindlaks määramise valmistada tihedaist kohist veel erilisi katsepaljundusi, esmalt kohaseks peetud säritlusega, siis seda kahe-, kolme- ja neljakordistades ja siis need katsepaljundused ilmutada Sterry-vedelikus. On kord sooritatud säärane katsepaljundus ja kui püsivalt tarvitatakse alati sama tugevat Sterry-eelvedelikku, võib esimest katsepaljundust tarvitada hilisemate tööde juhtena.

Kuna paberi tumendussuhe pikeneb Sterry-eelvedeliku mõjul, peetagu selle väärtusliku vahendi omadust esijoones silmas.

On veel teisigi abinõusid pildi parandamiseks ilmutamise kestel. Tuntum neist on küll, ilmumisel oleva pildi ilmutist võtmine ja veevanni asetamine, niipea kui varjud osutuvad küllalt tugevaiks. Vees kestub helgete laikude ilmumine, tänu kihil leiduvale ilmutile, kuna ilmutatud varjude ilmutamine n. ö. jääb seisma. Särrasel teel on võimalik pilti harmooniliselt ühtlustada. Võib isegi minna nii kaugele, et paljundades kontrastirikkaid negatiive, mis loomulikult hästi peavad olema säritatud, need ilmutist vette paigutatakse, niipea kui ilmnevad vahetoonid, seal edasi ilmutada lastakse ja hiljem uuesti ilmutisse asetatakse ja ilmutatakse nüüd kuni pilt omab tarvilise jõu ja harmoonia. W. Thomas, kes väga soovib jätkuvat ilmutamist, seletab selle tagajärjel tekkinud sündmustikku tabavalt sellega, et tugev, s. t. normaalne ilmuti, millest paljundus küllastunud, vees tugevasti lahjendatakse ja ilmutamine areneb peensustes kiiremini kui — tihedas kihis.

Et olla täiesti kindel, võib enne uuesti alatud ilmutamise, peale vees seismist, ilmutamist mitte vajavaid kohti pintseldada 10-protsendilise broomkaaliumi lahuga (F. J. Mortimer).

Ka C. F. Inston säritab alati rikkalikult ja moodusteleb siis ilmuti soovi kohaselt, valmistades selle kord nõrgemana, kord tugevamana originaalretseptist.

Ilmutivõimalused pälvivad hoolsaimat tähelepanu, kuna nad määratult hõlbustavad pildi viimistlemist.

Foto: Jaan Blazek, Praha
24x30 broomhõbe-suurendus
9x12 plaat. Valgustus: 2 Osrami-
Nitrophot-lampi Säritus: 1:5,5
juures 1 sek.

PILT 1

FOTOLAMPIDE VÕISTLUS

H. M.

Võtted kunstvalguse abil, mõni aeg tagasi hädaabinõu, on tänapäeval tähtis lüli fotograafias. Kaamera ei puhka enam kapis mittenaerataval taliajal ega paha-ilmanädalail, vaid kunstvalguse lahendatud probleemi tõttu peab ta sallima, et tema ees poseerivad noored kui vanad, vaikelu elusad ja surnud esemed jne. jne. Ka tööorja elu on muutunud helgemaks, sest õhtuti võib pildistada sama ohtralt kui suve ajal. Ei tohi ka unustada, et kunstvalguse „leiutamisest“ on üldine pildistusala tasapinnalt tublisti võitnud, sest õpiti tema abil ohtralt käsitama igasuguseid valguseffekte.

Tundub piinlikuna kirjutada teatud firmast, kuid tõsiasi jääb, et Osrami erilise fotolambi tõttu (Nitraphot on ta nimi) avanesid nii amatöörele kui kutselisele sootuks uued ja huvitavad tööalad. Selliste lampide peaomadus seisab tema kollakases valguses, mis tõttu näojooned on pildil loomulikud ja mitte kalgid, kriidised. Muidugi peab tarvitama kas orto- või pankromaatilist negatiivmaterjali.

Läinud kevadel esmakordselt korraldatud sellekohasel fotovõistlusel saabus Berliini, Osrami peatehasesse, tuhandeid nende lampide abil saadud pilte. Auhinnamõistjail seisis ees kibe ja tänamata töö ja 39 isikule määrati esimesi auhindu. Toome siin osa auhinnastatud töödest.

Jan Blazek, Praahas omandas esimese auhinna huvitava portreestudia eest (pilt 1), millise juures väärrib tähelepanu pildi hea kompositsioon ja oivaline tehnika käsitlemine. Head näidet „uuest vaatamisviisist“ annab Hans Scharrenbroich, Bonnist, kelle pilt (nr. 2) heade valguse- ja varjueffektide pärast krooniti teise auhinna. Vana tuntud Berliini amatöör A. E. Therstappen tõi kolmanda auhinna, millistest meeldivamaks tunnustati noormehe portree (pilt 3) huvitava pildilõigendi tõttu. Dr. Jos. Schuwerack, Düsseldorfist lõi suurepäraseid kabinettpilte oma aktiivõtetega, millisteks poseeris keegi tuntud tantsijanna (kaanepilt). Teistest 95 auhinnaasajaist torkas mõnigi päris toredate asjadega silma, nagu näiteks Resl Chalupa, Budveisist, kelle kaktus (pilt 5) seda tõendab näilikult.

Huvituseta pole tähendada, et sellel võistlusel oli, nagu see nüüd „moodi läinud“, lihtne broomhõbe-suurendus esikohal ja omal ajal laineid löönud broomõli-paljundus esindatud vaid mõnes üksikus eksemplaris.

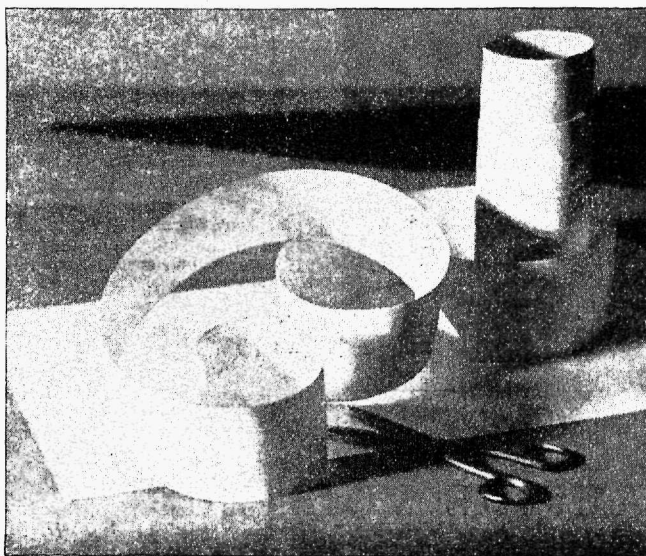

Foto: H. Scharrenbroich, Bonn
24×30 broomhõbe - suurendus
9×9 plaaf. Valgustus: 1 Osrami-
Nitrophot-lamp. Säritus: 1:11
juures 6 sek.

PILT 2

SUURENDUSNEGATIIVI PARANDUS

R. H. Lawton, London

Iseenesest järsust (kõvast) negatiivist, mis määratud suurendusotstarbeks, võib saada harmoonilisema pildi, kui negatiivile lisaks valmistatakse kattepositiiv.

Paljundusvalmis plaat või film, ühes säritamata (uue) plaadiga, kiht kihi vastu, paigutatakse paljundusraami, negatiivi klaasikülj välispoole. Umbes ½ meetri kauguses, 1—2 sekundiks tulistatakse tuletikk. Nüüd ilmutatakse saadud positiivplaat päris lahjas ilmutajas vaid seni kaua, kuni nähtavale tulevad mõned pildijäljed; kinistatakse ja pestakse harilikul viisil. See alailmutatud, ääretu läbipaistev positiiv tuleb suurendamisel panna ühes originaal-negatiiviga suurendusaparaati, andes sel viisil kaugelt parema suurenduse.

Foto: A. E. Therstappen, Berliin
24×30 broomhõbe-suurendus 13×18
plaat. Valgustus: 1 Osrami-Nitrophot-
lamp. Säritus: 1:4,5 juures 5 sek.

DILT 3

HIGH-KEY PALJUNDUS

H—nn

Inglise ja osalt ka ameerika ajakirjades leidub sageli iseäranis õrnalt, peaaegu hiilinguliselt hoidunud kunstipäraseid pildistusi reprodutseerituna, millede tumedamadki varjud ei ületa mõõdukas-tumedat halli. „High-Key“ paljundus on terminus tehnicuseks säärastele pildistustele, millede valmistamise protseduuri üle võime leida „British Journal Photographic Almanac“is“ eriteadlase seletusi. Kasutamist leiavad eriti mahedalt mõjuvad kunstsäripaberid, milledest igatahes rikkalik valik on loetletud eriti inglise paberisortidest. Kuid selleks kohaseid, eriti mahedalt mõjuvaid sorte, leiame ka belgia, saksa ja austria kunstvalguspaberite seast. „High-Key“ paljundus nõuab äärmiselt lühikest säritamiskestvist; saabuvad paljundused siinjuures liiga järsud, siis asetatagu lehed ilmutist veekaussi ja lastagu neid rahus seista, et lahjendatud ilmuti seega kihil edasi mõjuks ja liigne järsus leiaks tasandamist. On loomulik, et suurim puhtus on peanõue, sest vaid siis võime ära hoida kollaste ilmutilaikude esinemise. Eriti häid tulemusi võimaldab amidool-ilmuti, mis mõjub mahedalt ja peensusrikkalt, tekitades vaid õhukese katte ja andes õrnsinaka või helehalli tooni.

Teine meetod, mida autor meile kirjeldab, eeldab kinnitinaatroni sisaldava ilmuti tarvitamist; seega leiab aset juba ilmutuse kestel emulsioonis sisalduva hõbeda nõrk taandumine (reduktsioon), mis ära hoiab tugeva tumenduse tekkimise. Ilmutamine peab sündima järgmise juhte kohaselt:

Lahu A — 31 g. naatriumsulfiiti, krist.,
8 g. hüdrokinooni,
31 g. soodat,
300 ccm. vett.

Lahu B — 62 g. kinnitinaatroni,
310 ccm. vett.

Lahu C — ammoniaaki (erikaal 0,88).

Tarvitamisel lisatakse 60 ccm. lahu A-le juurde 10 tilka lahust B. Säärasel lahus ilmutatavaid pilte säritatagu umbes neli korda kauemini keskmisest ajast. Kui lisatakse juurde veel ammoniaagi lahu (lahu C), siis muutub pilditoon vähe punakaks.

Ilmuti, mis sisaldab 60 ccm. lahu A-d, 10 tilka lahu B-d ja 5 tilka lahu C-d, mõjub ammoniaagi lisa tõttu kiirustavalt ja säritusaja pikendamine on üleliigne. Igatahes seisab „High-Key“ paljundusel eriline tehniline osavus säritusaja möödumises, mille kohta kindlaid reegleid muidugi on võimata anda, kuna paberite tundelikkus on mitmesugune ja nende suhtumine eelpool kirjeldatud ilmutisse isesugune. Selleks aga, et alal hoida omapärane pildi iseloom, peetagu silmas: säritatagu ainult senikaua, et ärätõmme omaks ilmutamisel tarviliku jõu, parajal silmapilgul aga ilmuti mõjule ei alluks enam. Osutuvad pildid liiga loiuks (mida nad vaatamata õrnusele siiski olla ei tohi!), siis vähendatagu kinnitinaatroni lisa. On tulemus vastupidine: paljundus liiga kontrastne, siis lisatagu ilmutile lisaks enam kinnitinaatroni.

R A A G U S O K S A D

P. S.

Suvi on möödunud oma lillerohkusega ja oma elavate värvidega. Veidi aega veel kirevalt helgivad punased ja kollased lehed puuel, ent see ei kesta kaua, varsti rebib sügistorm lehe teise järel ja kurvalt ja paljalt seisavad puud, mis nüüd on kaotanud viimased ehted. Kui värviküllane lehestik eriti huvitab maalikunstnikku, veenvad fotograafi talvised raagus oksad, et nüüd vast on saabunud õige tööaeg. Must-valge fotograafiale on tumedate okste kontrastid vastu heledat taevast tänuulikumaks alaks. Alles pildistades ja joonistades taibatakse kõiki mitmekesiseid vorme, mis moodustuvad paljaist oksist. On huvitav eraldada üksikuid puuliike, sest nüüd selgub, et iga puu selts oma okste joonestuses osutab karakterlikke erinevusi.

Ent üksikute puude nimetamine tuleb alles teises järjekorras. Tähtsam on, et meis äratatud on teadvus looduse mitmekesisusest, et paljaste okste ornament meile esineb imepeenena kunstiteosena. Hilisgooti altari lõiked, baroki ja rokoko joonte küllus ning eriti persia ja india arhitektuuri ääretu vormide rikkus on lähidaid sugulasi meie paljaste okste joonte mitmekesisusega.

Kunstiteos on ju vaid elamuse piltlik väljendus, mida tajub mõnest looduse nähtest andekas inimene. Ja ka meie näiliselt segav okste rohkus võib andnud olla mõnele baroki meistri, mõnelegi jaapani kunstnikule ainet selle ülükülluse kunstipäraseks käsitamiseks.

Looduse vaatlemise kaudu — fotograafia on selleks parimaid vahendeid — muutub meile mõnigi kunstiteos arusaadavamaks, ning olgu meile peenete lehetute okste ornamendikasse süvenemine alguseks uuele kunsti vaatlusele.

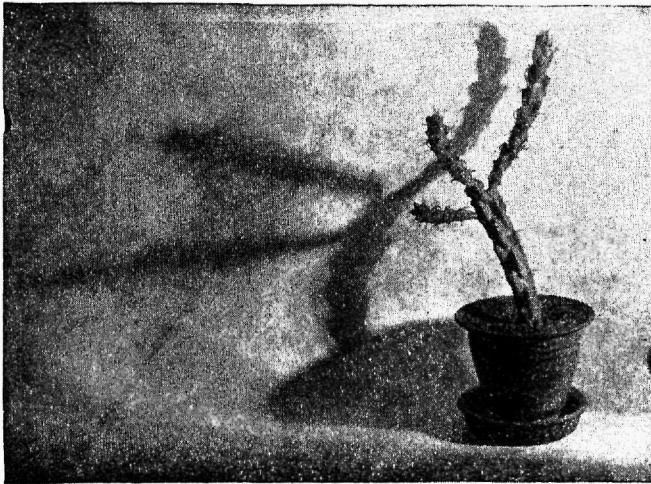

Foto: Resl Chalupa, Budweits
 30 x 40 broomhõbe-suurendus
 9x12 plaat. Valgustus: 1 Osrami-
 Nitrophot-lamp. Säritus: 1:6,3
 juures 1 sek.

PILT 4

K I N N I T I

P. W.

Kinniti-sool (natrium hyposulfurosum) sulab kergelt vees. Isegi külm vesi sulatab teda vahekorras 1:1. Selline kange lahu kinnistab aga kaugelt aeglasemalt kui näiteks lahu, mille vahekord 1:3 kuni 1:4. See olgu siin öeldud selleks, et paljud arvavad hästi tegevast, kui nad valmistavad õige kange sulatise. Otstarbekohane lahu koosneb 1 osast kinniti-soolast ja 4 kuni 5 osast veest (1 kg. kristalliseeritud natriumhyposulfurosumi sulatada 4—5 liitris vees). Selles vahekorras koostatud kinniti kinnistab tavalises toasoojuses 4—5 minutiga. Tundub aga seegi kinnistusaeg pikana, siis võib lahule juure segada umbes $\frac{1}{4}$ kg. kloorammooniumi (ammonium chloratum) ja kiir-kinniti ongi valmis.

Amatöörile on n. n. neutraalne kinniti täiesti hea, sest lahu saab ju harilikult kohe tarvitamise järele välja valatud. Kutselised aga, kes kinnistavad plaate ja pilte suuremal arvul, peavad muutma lahu hapuks, selleks, et kinniti hoiduks kauemat aega ja ka selleks, et ilmuti jäljed ei rikuks teda.

Hapu-kinniti kinnistab veidi aeglasemalt kui liht-kinniti. Juurelisatava happe hulk pole tähtsusetu, sest on seda võetud liiast vähe, siis muutub kinniti alaliselt juureseguvate alkaaliliste ilmutijääkide mõjul neutraalseks ja hapukstegemisest pole mingi kasu. Hapendatakse aga üle määra, siis töötab kinniti märgatavalt aeglaselt, ja kui ta juhtumisi on soojem kui vaja, siis kannatavad selle all pildi peenemad üksik-
 osad. Päris heaks on osutunud järgmine hapu-kinniti lahu:

vett	1000 ccm
natrium hyposulfurosum	200 g
kaalium bisulfurosum	15 g

Lahumisel võetakse kuuma vett, sest kinniti soolal on omaduseks muuta vee paari hetke jooksul külmaks ning niisugusel korral toasseeisnud veest saaks jääkülm lahu. Kalium metabisulfiiti (kalium bisulfurosum) lisatakse juure tüvelahule alles siis, kui see on jahtunud.

NARVA

Foto: O. Haidak ja O. Tuisk

N A R V A

Oskar Tuisk

Idas on meie piirilinnaks Narva. Linn asetub mõlemal pool jõe, Soome lahest 13 km. kaugusel, Peipsist — 62 km., Tallinnast — 210 km. ja Eesti-Vene piirist — 8 km. Linna 19-ruutkilomeetrilisel pindalal elab 26.000 elanikku. Linn väliselt keskaja stiilis; oma kõrgete teravkujuliste tornide, järsk telliskivikatuste ja suurt-suguste kindlustega mõjub masendavalt ja selle tõttu pakub nii turistile kui amatöörile rikkalikke väljavaateid. Oma vaatamisväärsete esemetega võiks Narvat võrrelda ainult Tallinnaga; siin kindlused, majad ja uste portaalid on säilinud palju puhtamal kujul kui pealinnas. Suvel muutub Narva kodumaa ekskursantide palve-

rännaku kohaks. Välituristide nõuandepunktidenä tegutsesid läinud suvel 12 turismi bürood.

Narva asutati daani valitsemise ajal a. 1223 (mõnede arvamiste järgi a. 1256). Aastal 1347 müüs daani kuningas Valdemar III Narva linna Liivimaa mõõgavendade ordule. Edasi, vene tsaar Johann IV Julm ründas Narva (1558) ning linn jäi vene-laste kätte 23 aastaks. Sel ajajärgul tõusis igasuguste soodustuste tõttu linna kau-bandus haripunktile, ületades isegi Tallinna. Aastal 1581 võitsid rootsi väed linna omale, kelle kätte see 123 aastaks jäi. Suurem osa linna ehitusi ja kindluse müüre — bastioone on ehitatud rootsi ajajärgul. Linn kuulus tol ajal kõige tugevamate kind-luste liiki. 1700. a. löi Karl XII vene vägesid ilmakeuulsas Vepsküla lahingus. Neli aastat hiljem venelased võitsid. 1704. peale kuni 1918 kuulus Narva venelastele.

Narva au ja uhkus on tema kaks kindlust. Siinpool jõge daaniaegne Hermani kindlus. Väliselt orduloss on kapitaalne ehitus, ligipääsematu, loodusliku kalju otsas, kuid siiski ümbritsetud kõrgete ja paksude müüridega, milles mustendavad kahurite laskaugud. Ja üle kõige mõjurikas neljanurgeline ehitus — Hermani torn (71 m. kõrgusel veepinnast, 243 trepiastet maapinnast). Torn valitseb üle linna; ei leidu kohta, kus teda näha ei ole. Eesti-vene sõjas oli tornis meie vaatluspunkt. See oli vaenlasele pinnaks silmas: katus lasti küll puruks, kuid tornile pommid ei sünni-tanud mingisugust viga. Kindlusel on kaks hoovi: suur lossi hoov — kus sõdurid praegugi harjutusi teevad — ja väike kindluse hoov. Siin ka igasugused vana-aegsed kõrvalehitused: keldrid, aidad, kaev, väike torn, elamisruumid küttekolletega, kuhu süld puid korraga sisse mahub. Kõik ruumid on ühendatud võlvialuste ja maa-aluste käikudega. Kindluse hoov on uhkemaid Baltimail. Praegu on kindlus kaitse-väe valdamisel ja tarvitusel.

Hoopis vastupidises stiilis on teisel pool jõge, otse ordulossi vastas, Jaanlinna kindlus. Ehitas kindluse vene tsaar Johann III eelpostiks võitluses sõjakate lääne naabrite vastu. Kindlus väliselt slaavipärane ehitus, piiratud kõrgest hambulisest seinast ja 10 tornist. Pindala — märksa suurem kui Hermani kindlusel. Siin kind-luse müüride vahel oli omal ajal linn Ivangorod. Kindluse sisemus, mis nüüd tühi ja lage, oli tol ajal tihedalt täidetud elumajade, poodide ja kõiksugu ehitustega. Ivan-gorod kannatas väga ordumeistrite sõjakäikude all ja lõpuks sattus vaenlase kätte. Peale võlvialuste leidub siin rohkesti maa-aluseid ja üks jõealune käik, mis osalt sisse langenud.

Narvast rääkides ei saa vaikida tema kosel, mis praegu kõneaineks igalpool. Sellest hüdrojõujaamast on nii palju juttu tehtud, et harilik inimene ei saa kätte selles kose jamas ei äärt ega otsa. Kuulsa kose rakendamise kava järgi juhitakse vesi jõest eri kanalisse, mille saavutatav langus 62.000 HP. elektrijõujaama käima paneks. Ja olekski kätte saadud odav elekter. Kohalikud tekstiilvabrikud, eriti Kreen-holm, aga ei kavatse loobuda odavast jõuallikast ja peletavad eemale kõik kose kosi-lased. Kõik kontsessioonäärid nüüd ongi juba ära tõrjutud ning Kreenholm hakkab ise koske kasutama... Muide kosk on suurem Euroopas, pakub vaatamiseks loodus-likku ilu, sest kose peal vesivärvade ei ole ja joad on nähtavad omas täies suurusel ja uhkuses.

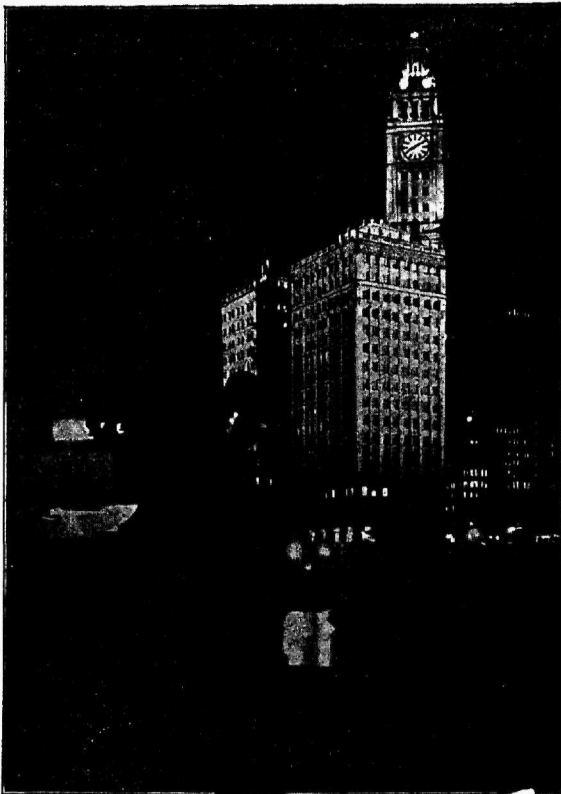
Linnas on palju vaatamisväärsed kohti, tänavaid, eramaju ja nende ilustusi. Selle kohta on saadaval vastav erikirjandus. Eriti allakriipsutamist väärib Hollandi 200-aastaste kahvelkivide rohkus. Need sinise kirjaga kaunistatud kahvlid kuju-tavad igasuguseid pilte piibli süžeedest. Kõik kahvlitest ahjud, tubade seinad ja paneelid on riigi muinsuskaitse alla võetud: omanik ei tohi ilma haridusministri loata neid piltkahvleid maha võtta, müüa ega ümber paigutada.

Sõit eesti-vene piirile ja tagasi maksab 6 krooni ühes 1½-tunnilise peatusega. Piirivärvad asuvad raudteetanmil. Maanteed mööda läbikäimist ei ole, mispuhul see ära rohustunud ja vene poolel isegi kraaviga läbi kaevatud. Autodel ja mootor-ratastel ümberilma rändurid neavad seda vene kraavi. Piirile pääsemine on iga-

ühele vaba. Üllatuste eest hoidumiseks teatagu kordonisse telefoni teel ette oma tulekust. Piir iseenesest kujutab kahekordset, võrdlemisi madalat okastraadist aeda, millest läbipugemine raskusi ei sünnita. Siinpool piiriaeda on mets 20 m. laiuselt maha võetud ja kohe traataia kõrval ühe meetri laiune kraavitud jalgtee valveteenistuse pidamiseks. Seda teed mööda kõnnib piirivalvur koeraga. Üle piiri käijaid tabatakse harilikult ööseti, kes satuvad enne koera ja siis alles piirivalvuri kätte. Need neljajalgsed on välismaa puhastverd lambakoerad, mustad, hästi välja õpetatud ja pööraselt tigidad. Koeral on ainult üks peremees — keegi piirivalvuritest, kelle sõna ta kuulab, kellelt toitu vastu võtab ja keda ta ainuüksi tunnustab. Häda teistele!

Eesti-vene sõjas sai linn rängalt kannatada. Pommitamise jäljed pole veel kadunud. Kuna Narva kaotas rahulepingu põhjal oma tagamaa idasse vähemalt Luuga jõeni, muutus linna vaeseks.

Ehkki 12 aastat omariiklusest möödunud, ei suudeta oma keelt ja meelt maksma panna. Vaatamata igasuguste soodustuste ja politsei kõva kaitse peale, vahib praeguse põlve muulane ikka päikesetõusu poole ja taob risti ette Aleksander III Porgipäeva mälestuse tšasovniku ees, mis seisab kiuste meie iseseisvusele, aus ja hiilguses Eesti Vabadussõja Puiestikus.

CHICAGO ÖÖSEL

Foto: F. Koort (Ameerika eestl.)
Pildistatud:
Voigtländeri Avus-kaameraga

Teravus

fotograafilise pildi juures ei olene valgusejõust vaid ainuüksi objektiivi headusest.

Voigtlander
Skopar 1:4,5

Voigtländeri optika seati raskele katsele: Ülalnäidatud kruvipea, kui teda võtta suurendusklaasi alla, koosneb tillukestest täppidest. Pildistati sama kruvipea „Skopar'i“ 1:4,5 täie avausega ja suurendati 15-kordselt (vaata vasakule).

Ainult siis, kui anastigmaat täie avause juures silmale vaevult nähtavaid pisisasje pildistab nii teravalt kui „Skopar“, ainult siis on objektiiv tõeste hea.

Igas heas fotokaupluses saate Voigtländeri kaameraid juba 32 kr. alates. Ka huvitavat Voigtländeri kataloogi antakse Teile sealt maksuta või tehaseilt

**VOIGTLÄNDER & SOHN
AKTIENGESELLSCHAFT**

Optische und feinmechanische Werke
Braunschweig (Saksamaa)

**Kes pildistab,
sel' rohkem elust!**

Üliherge

IMPERIAL

ECLIPSE PLAAT H. & D. 850

- 1) ECLIPSE SOFT (mahe) ja
- 2) ECLIPSE ORTHO SOFT (värvitundelik – mahe)

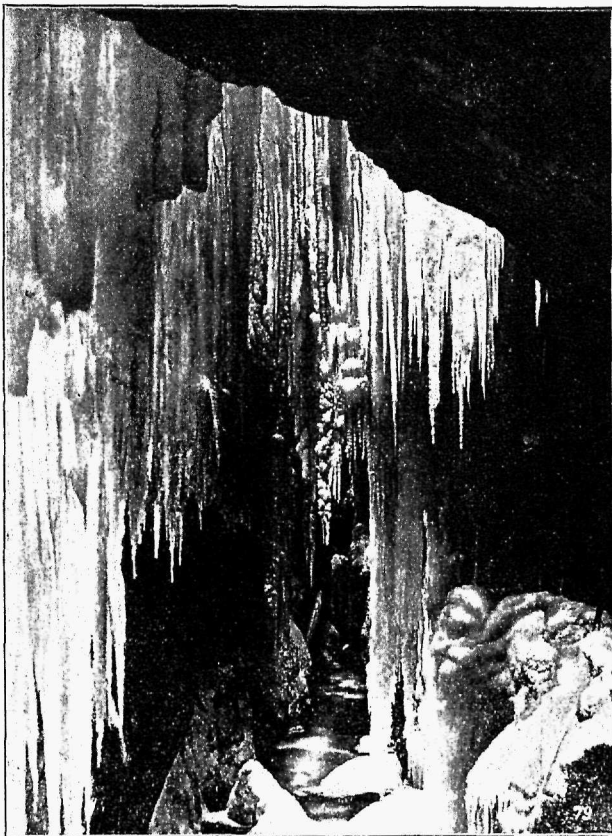
See on see hergsus mida olete ammu soovinud plaadist, kuid olude sunnil võt-site alati midagi alla keskmist. Teie särita-site veidi napilt — ja alasäritus oligi käes.

Nüüd veenduge isiklikult, et hergsus ja headus on Imperial Eclipse plaadi juures (H. & D. 850) tõeste esmajärguline.

Katsetage mõlemiga nii „Soft“ kui ka „Ortho Soft'iga“

The Imperial Dry Plate Co., Ltd.

Cricklewood, London, N. W. 2.

TALTSUTATUD KOSK

Foto: H. Huber

Obj.: Euryplan 1:6, diafraagma 36

DESENSIBILISEERIMINE ROHELISES PIMENDLAVALGUSES

Kuulus fotokeemik, dr. Lüppo-Cramer esineb väga tähtsa leiutisega.

Üldiselt on teada, et uimastatud plaadid ja filmid annavad sageli järsusid, väga selgeid pilte ja see on viinud paljuid amatööre mõttele, et desensibiliseeritav materjal nõuab veidi tugevamat säritamist (valgustamist) kui mitte-desensibiliseeritavad plaadid. Dr. Lüppo-Cramer on nii desensibiliseeritud kui ka mitte-uimastatud plaate ühte viisi ilmutanud päris pimedas pimendlas ja leidnud, et mingit vahet ei ole. Nii siis ei saa olla juttu tugevama säritamisest. Samas aga pani ta tähele, et desensibiliseeritud kihid, niiskes olekus, punases pimendla valguses õige ohtralt nõrgenevad, eriti nõrgalt säritatud kohis. Selle põhjal soovitab dr. Lüppo-Cramer uimastatud negatiive ilmutada mitte punases vaid heledas rohelises valguses. Imelikul kombel, rohelises valguses, negatiivid veidi kõvenevad. Kes harjunud on negatiivi ilmutusajal kontrollima, see võtku punase või kollase filtri asemel heleroheline filtriklaas (kust aga sellast saada?).

ILUSAIM ÕHTU AASTAS

Foto: F. Kleiner

Plaat: Agfa Ultra-Special

JOHANNES PARIKAS 50-AASTANE

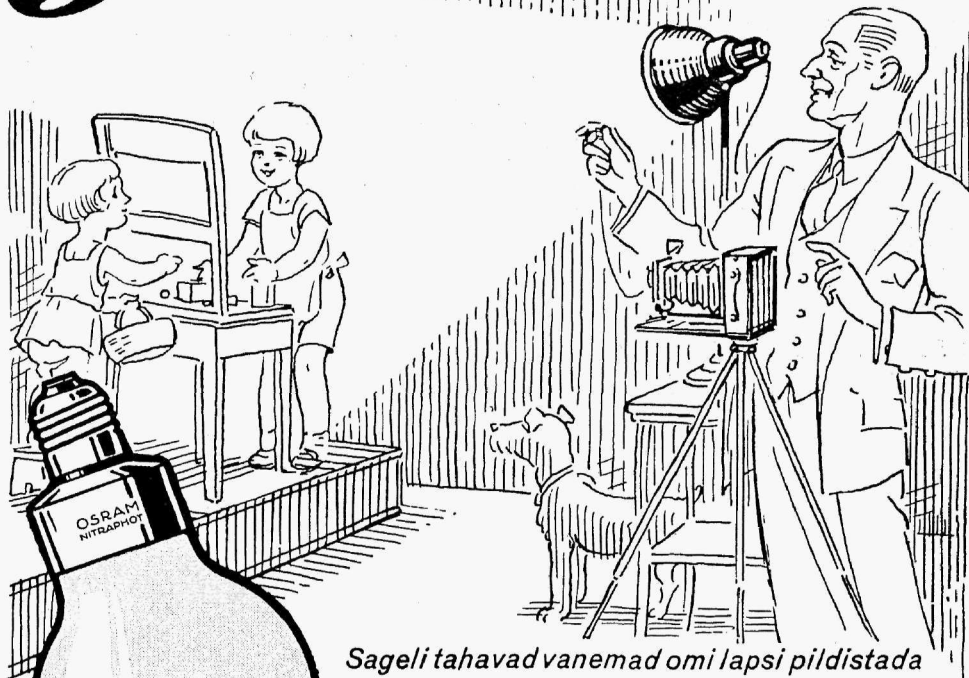
H. M.

30. oktoobril pühitses tulisem eesti loodusesõber, selle pildistaja ja kirjeldaja, Johannes (Georg) Parikas oma 50-dat sünnipäeva. Viljandi gümnasistist sai põllu- ja metsanduseinstruktor, kes töötanud mitmes lõuna-estis mõisas. Koos oma noorema vennaga asutas 1910. a. Tallinnas fotoateljee ja sellest peale töötab kutselise pildistajana. Oma vabal ajal on palju kaastööd teinud ajalehtedele, avaldades eesti maastikku kirjeldavaid huvitavaid artikleid ja andes „pirne“ linnaisadele Tallinna „ilu“ asjus. Kui mõjukas just viimane ala on, selgub sellest, et jatkus ühest kirjatükist ja mõnest pildist, filmijupist ja Tallinna kesklinn vabanes inetuist telefonipostest.

Johannes Parikas ei tiku kusagile esirinda, kuid ajaloo ees ei saa varjata, et temal kui kutselisel pildistajal on määratu suured teened amatöörfoto liikumise ellukutsumisel. Tema asutatud on esimene eesti fotokoondis, Eesti Foto-Klubi ja teda võib õigusega nimetada eesti foto-ärkamisaja tegelaseks. Tema ja ta venna sulest ilmus esimene korralik eestikeelne fotoõpperaamat, mis osutus ainukeseks õppeallikaks selle kunsti järele janunevaile.

Sellele, nüüd „vanahärra“ tiitlile pretenteerivale heasüdamlisele amatöörõde sõbrale, kes oma „ärisaladusist“ nii palju pajatanud ja kes nõu ja jõuga pole kunagi kitsi olnud, soovime ka omalt poolt head tervist ning palju helgeid tunde.

Pildista kodus!

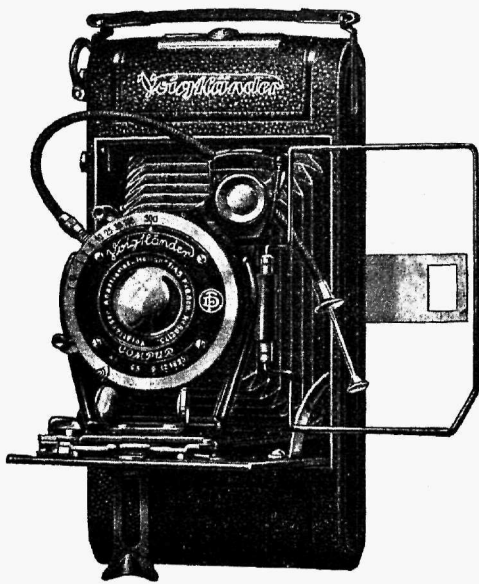
Sageli tahavad vanemad omi lapsi pildistada kodus, ent puudub õige valgus. Nitraphot-lamp on ideaalne sisevõtteiks.

Nõudke fotokauplusist: „Ratgeber für Heimaufnahmen“ ja Osram-säritlustabeli.

flüid
pilte

**OSRAM-
NITRAPHOT-
LAMP**

tõttu!

ERNST FELDT

KÕIGE SUUREM JA TÄIELIKUM FOTO-ERIÄRI EESTIS

TALLINN, PIKK T. 16

ASUTATUD 1910

Üllatav uudis:

Säritusratas „PRESTO“ –
lihtsam, täpsem, käepärasem
säritustabel. Nahk futeraalis
Kr. 1.75

Suurendus-,
projektsiooni-
kinoaparaadid

Fotokaamerad, lambid,
statiivid jne. koduse ateljee
sisseseadmiseks

Kaamerad, plaadid, filmid,
paberid, igaks otstarbeks,
mitmekesisemas valikus

Kõik kutselised

tarvitavad nüüd ainuüksi uusi, ülitundelisi „VERAX“ plaate

„Verax“ tehaste ainuesindaja

JÕULUVANA TEERADA

Foto: O. Ruts
Plaat: Agfa Chromo-Isolar

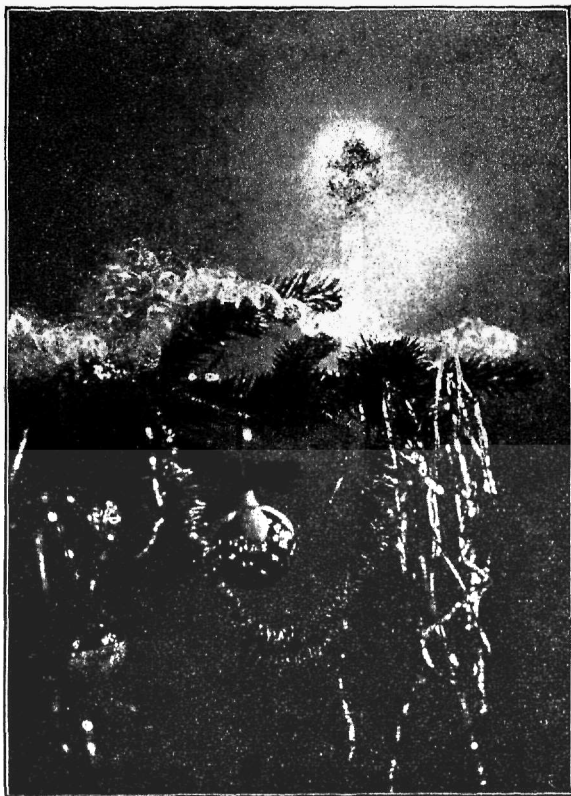

Foto: F. Römer
Plaat: Agfa Chromo-Isorapid
Auhinnastatud pilt Agfa fotovõistlusel

PABER NEGATIIVMATERJALINA

Edgar Maad

Omasin kord väikese kaamera valgusevaese objektiiviga.

Oli aeg, mil olin alles algaja ning pidin läbiajama nii väikeste kuludega, kui iganes võimalik. Siis tarvitasin ka negatiivmaterjalina sama broomhõbe-paberit, millele sageli paljundasin pilte — enamasti küll postkaartidele. Olgu siin mõningaid kogemusi tollelt alalt.

Kaunis edukalt võib tarvitada eelmainitud materjali kontrastirikaste esemete — maastik päikesepaistel — pildistamisel. Pole paberiliike, mis oleks täiesti sileda koega. See ilmub portreede ning monotoonsete esemete pildistamisel segava halli loorina. Kontrastsete metsamaastikkude juures kaotab nähe segava mõju. Samal otstarbel on soovitav ka ülesäritamine. Alasärituse puhul saame ebameeldiva positiivi. Paljundusaeg on muidugi märksa pikem, kui seda on plaatide juures.

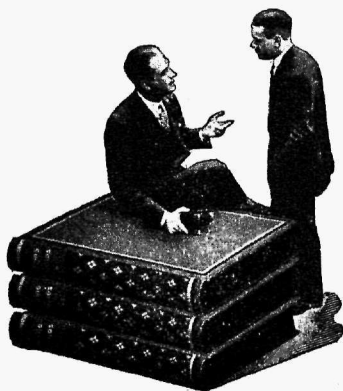
Üldiselt anduvad toonid edasi valesi, sest paber pole värvitundelik. Hääks omaduseks aga on see, et ei ilmu mitte kunagi nähet — isegi päikese pildistamisel pilvedega — mille kõrvaldamiseks tarvitatakse isolaarplaate. — Rahuldavaid tagajärgi olen saavutanud, tarvitades „Kodak“ vabrikaate ning metool-hüdrokionon ilmutid.

Kirjeldatud töötamisviisi maksab tarvitada siiski viimses kitsikuses. Kuid oma odavuse mõttes on ta siiski igale kättesaadav. Kui pole muidu noorel amatööril võimalusi oma fotokire rahuldamiseks — katsetagu sellelgi!

JÕULUELEVUS

Foto: F. Kramme
Plaat: Agfa Chromo-Isolaar
Säritus: 1:6,8 juures 12 min.

*Tehaste nüüdisaja prospektid
on sageli õpetlikumad kui
taevani kiidetud kallihinnalised
käsiraamatud*

RAAMATUTURG

Alamal mainitud tooteid tellides, kirjutada postkaardile:

*„Bezugnehmend auf die „Fotokunst“ erbitte um Zusendung von
(järgneb toote nimetus ja saatja aadress)*

Gevaert-Werke G. m. b. H., Berlin SW. 48, Friedrichstr. 16: nägus 32 lhk. brošüür „Wer photographiert — hat mehr vom Leben“.

Ihagee Kamerawerk, Dresden-Striesen 376: prospektid: 1) Pfeilschnell, 2) Reflex-Kameras, 3) Schlitzverschluss-Kameras, 4) Der Schlüssel zur Freude, 5) Klapp-Kameras.

Hugo Meyer & Co, Görlitz: 1) 32 lhk. tore brošüür „Ein Bekenntnis“, 2) Tele-Megor F:4.

J. & P. Parikas, Tallinn, Kuninga 1: 1) „Fotograafia õpperaamatu“ prospekt, 2) Kirjastuse nimestik.

V. D. A. V. Berlin-Neukölln, Roseggerstr. 34: „Merkblätter“ No 1 ja 2.

Zeiss Ikon A. G., Dresden: 1) Baby Box 3×4“ — eestikeelne prospekt, 2) Photo-Bedarf-Katalog, 3) Wettbewerb-Bedingungen, 4) Diaphot, 5) Nitraphot-Reflektor, 6) Hintergründe, 7) Projektions — u. Kino-Apparate, 8) Preisliste 1930, 9) Etwas über Schmiermittel, 10) Rollfilm-Filmpack, 11) Zum Weihnachtsfest.

**Rõõmsaid jõulupühi!
Head uut aastat!**

„Fotofunsti“ toimetus

Siitunud foto-ühingud

P I L T I D E A U T O R I D

	Lhk.		Lhk.
Baessler	78	Möistlik	97
Baumann	25	Mundschenk	121
Binder	117	N. N.	60, 84, 123
Blažek	151	Nylander	kaanel nr. 3
Böhle	124	Faalmann	71
Chalupa	155	Pardoe	53
Dilger	94	Pieperhoff	33
Drabe	47	Ponting	40
Dührkoop	116	Priimägi	112
Ebert	129	Renger-Patsch	21, 83, 139, kaanel nr. 2
Elting	80	Rikveils	51
Fors	79	Rosedam	27
Gruber	59	Römer	143, 166, kaanel nr. 1
Haidak	156	Rubelt	7, 46
Huber	70, 161	Ruts	165
Jonas	130	Sackevitz	97
Kalninš	50	Saks	145
Kiesel	118	Scharrenbroich	152
Kleiner	162	Schieberth	kaanel nr. 5
Klett	119	Schmidt	115
Kohl	126	Schneider	3
Koort	158	Schuweraack	kaanel nr. 6
Korn	94	„Tallinna Fotoyhingu“ juhatus	55
Kramme	167	Therstappen	153
Kunstmann	43	Tuisk	156
Lippman	72	Vanaveski	77
Malm	1, 15, 18, 68, 73, 87, kaanel nr. 4	Velberg	26, 133
Meinke	115	Watson	107
Merimägi	144	Wenisch	14
Mihkelson	30	Wenzel	44
Moor	98	Weyrauther	49
		Wolff	22, 35, 56
		Zintsmaster	107

HARRY A. MALM, TALLINN

EELKEVADE KADRIORUS

FOTOVÕISTLUS

„Kaunimaid pilte Eestist“ 1931–1933

„Tallinna Fotoyhing“, jõudes arusaamisele, et kõik need asutused ja isikud, kes vajavad kaunit nähtud Eesti maastikku, elu ja olu kujutavaid pilte trükkis avaldamiseks, on pörganud kokku tähta turuga, paremal juhusel aga alanuväärtusliku, sealjuures hinna poolest raskelt kättesaadava piltmaterjaliga, otsustas asuda esimese „Eesti Fotoarhiivi“ loomisele.

„Eesti Fotoarhiiv“, mis hiljem töötaks erilise põhikirja alusel, oleks keskkohaks, kust võib saada igaks pilte oma trükitööde kaunistamiseks.

Singimused.

1. Fotovõistlusest „Kaunimaid pilte Eestist“ võivad võtta osa vaid fotoamatöörid, nii ühinguisse kuuluvad kui ka organiseerimatuid.
2. Võistlusele saadetavad pildid peavad kujutama hästi nähtud kaunimaid kohte Eestist, nii linnadest kui maalt, samuti Eesti elu ja olu peegeldavaid motive.
3. Igale võistlusele võib saata pilte piiramata arvul, kartoneeritud kui ka ilma. Pildi kausta suurus on vaba, samuti positiivi-tehnika.

Märkus: Eelistatud on pildid läikival paberil, kuna see annab klishee valmistamisel paremaid tagajärgi kui enesest kunstiliselt vastuvõetaval tuhnil, karedal paberil.

4. Võistlus korraldatakse 3 aasta kestel, 12 osas. See järele peab pilte ära saatma vastava võistlusosa jaoks hiljemalt kas:

1. jaanuariks 1931,	või 1. jaanuariks 1932,	või 1. jaanuariks 1933,
või 1. aprilliks 1931,	„ 1. aprilliks 1932,	„ 1. aprilliks 1933,
„ 1. juuliks 1931,	„ 1. juuliks 1932,	„ 1. juuliks 1933,
„ 1. oktoobriks 1931,	„ 1. oktoobriks 1932,	„ 1. oktoobriks 1933.

5. Võistlustööd esitada kinnistes ümbrikkudes autori varjunime all. Piltidele juure lisada sama varjunime kande kinnine ümbrik autori täieliku nime ja aadressiga, milline avatakse ainult auhinna määramise korral. Iga pilt peab varustatud olema lähena tähendusega pildi motiivide kohta (näit. kohanimetus) ja tagaküljel kandma autori varjunime.
6. Soovitav on, kuid mitte nõuetav, et igale pildile oleks tahakleebitud lipik järgmiste andmetega:

a) Pildi nimetus	e) Negatiivi suurus
b) Ülevõtmise aeg	f) Objektiivi nimetus
c) Plaadisort	g) Kaamera nimetus
d) Paberisort	

Küsitud andmeid vajavad võistluse korraldajad selleks, et kordaläinud pilte edasimüümiseks pakkuda fototehasile. Tasuks saadud summast saab pildi autor omale 2/3, kuna 1/3 läheb „Tallinna Fotoyhingu“ heaks.

7. Võistlustööd hinnatakse motiivide käsitamise ja reproduktsioonivõime järgi. Väärtuslikumate piltide eest määrab erapooletuist isikuist koosnev auhindamise-toimkond (jury) diplomid järgmiste auhindade peale, ja nimelt igakord

üks Grand Prix — suur kuldauraha
kuni 5 — I auhinda — väike
„ 5 — II „ — suur hõbeauraha
„ 5 — III „ — väike
„ 5 — IV „ — suur pronksauraha
„ 5 — V „ — väike

Juryl on õigus määrata üheväärtuslistele pildikogudele ühesugused auhinnad.

Auraha valmistamise hind, kui auhinnasaaja seda omandada soovib, jääb tema tasuda. Diplom antakse välja tasuta. Jury otsus on lõplik.

8. Igale võistlusest osavõtjale, kes ilma jäi auhinnast, antakse välja allkirjutatud mälestustäht ilma autori nimeta, jättes täitmise saaja asjaks.
9. Võistluse auhindamise-toimkond moodustatakse „Tallinna Fotoyhingu“ ja palutud organisatsioonide esindajast.
10. „Tallinna Fotoyhingul“ on õigus korraldada võistlustöödest avalikku näitust ja reprodutseerida neid tasuta oma või teiste väljaannetes.
11. Auhindastatud pildid lähevad tasuta kõigi õigustega „Tallinna Fotoyhingu“ omanduseks. Pildi negatiiv jääb autori omanduseks ja võib tema sellega talitada oma äranägemise järele.
12. Võistlusele saadetud tööd, milliseid autorid ei nõua tagasi kahe kuu jooksul pärast igakordset võistlust, langevad kõigi õigustega „Tallinna Fotoyhingu“ omanduseks. Selliste töödele juurepandud ümbrikud autorite õigete nimedega hävitatakse lahtivõtmata, mis protokollitakse.
13. Pilte peab saadetama hästi murdekindlalt pakitult. Piltide rikete eest „Tallinna Fotoyhing“ ei vastuta.
14. Piltide edasi-tagasisaatmine sünnib autori kulul.
15. Võistlusest osavõtuga võistleja tunnistab käesolevad tingimused oma kohta vastuvaidlemata maksvaiks.

„Tallinna Fotoyhingu“ Juhatus.

Ühingu ametlik postiaadress: „Tallinna Fotoyhing“, Tallinn, postkast 29.

Sähtpäev läheneb!

Peeter Sagar

* 10. novembril 1889

† 3. novembril 1930

Kõrgema valguse poole
rännanud armsast ühingu
kaasajutajast jääb püsima
jääda mälestus

FOTOKUNST

NOVEMBER-DETSEMBER 1930

Jhagee

Jhagee - Patent - Klapp - Reflex

pisem ja kergem peegelkaamera.

Tema paremused :

- 1) on ühe vajutusega võtevalmis ja teravustatud lõpmatusele;
- 2) peegel langeb automaatselt oma kohale, nii avamisel kui sulgemisel;
- 3) pilukatik on kaetud ja töötab värisemata — nii aeg- kui hetkvõtetel kuni $\frac{1}{1000}$ sek.;
- 4) Jhagee esineb teistest kaameratest seega, et osalise pildi asemel näeb tema peeglil pildi kuni servadeni.

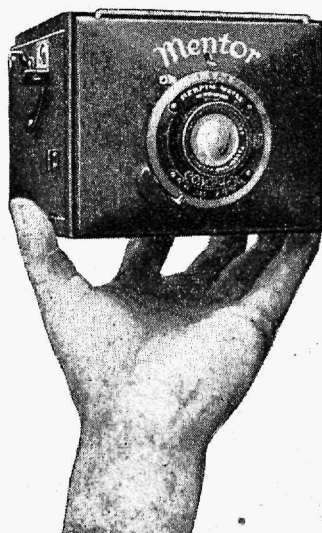
**Jhagee - Patent - Klapp - Reflex
peegelkaamera**

hind on Rmk. 390.— peale.

Dresden - Striesen 376.

Nõudke maksuta prospekti „Vaatelev kaamera“ (Die sehende Kamera). Kes nõudekirjale lisab juure 50 s. sellele saadetakse meie kirjastuse III anne „**Õpperaamat algajale**“ (Lichtbildkunde für Anfänger) millise koostanud kojanõunik Paul Urban.

Saksa kaameratööstuse ülinsaavutus

Mentor = Compur = Reflex

Imeväike-kerge-käepärane
Suurus $6\frac{1}{2} \times 9$ cm.

Rmk. 240.— ja selle eest „Zeiss-Tessar“ optika $1:4,5 f=10,5$ cm. ja **Rmk. 300.**— „Zeiss-Tessar’iga“ $1:3,5 f=10,5$ cm. uusimas kompuurkatikuses-iseavajaga. Juures: 3 metallkassetti ühes taskuga, traatavaja ja kaamerarihm ning filmpakikassett, kõik elegantses, parimast vasikanahast valmistatud kotis.

Mentor Kamera-Fabrik **Dresden-A.120**
Goltz & Breutmann

Esindaja Eestis: Hans Paulsen, Tallinn, Vana Posti tänav 6

KODAK

Algajad ja arenenud hea fotomaitsega asjaarmastajad, kui tahate saavutada parimaid tulemusi, siis peate töötama ainult KODAK paberitel ja filmidel.

KODAK KODURA on iga fotograafi ideaal, sest juba ilmutades annab KODURA pruune, punakaid, seepia ja rohekaid toone (ilmutamise retsept maksuta).

KODAK ületamata broomhõbe paberid VELVET, PLATINOMATT, NIKKO ja ROYAL on eriti kohased suurendusteks. Saadaval normaal ja kontrast.

KODAK VELOX ja AZURA on tunnustatud paremad kloor-broomhõbe (Gaslicht) paberid asjaarmastajatele. AZURA omab samase sinimusta tooni, kui VELOX, kusjuures väljatöötamine aga eelnimetatust on märksa lihtsam. AZURA vajab lühikest ilmutamise aega, omab pargitud kihi, mille tõttu saab temal suure läikega (hochglanz) pilte valmistada. Ka ei muutu AZURA inetuks ega pruuni laiguliseks, kui ta seisab kauem ilmutajas.

Meeldivat rohelist suve maastikku võib pildis üllatavalt hästi edasi anda KODAK VELVET GREEN Gaslicht paberil, rohelisteks ilmutamise teel.

KODAK film, kollases karbis, on võitnud kogu maailma tähelepanu.

KODAK SOLIO ja KODONA on armastatuimad päevavalgusepaberid.

KODAK APARAADID, oma odavuse juures, võimaldavad kõige paremaid ülesvõtteid.

FOTO-TURG O m a n i k H. S A H M E
Tallinn, Rataskaevu 2, telefon 17-64.

KODAK Ltd.
esindaja.

23° Sch Isochrom

**Täielikult valgustarata
Kõrgeim ülitundelikkus
Parim värvitundelikkus**

Film ja plaat mis rahuldab kõiki

- SEST** tema ütlemata kõrge tundelikkuse tõttu saab tarvitada ka kõige nõrgemaid objekte;
- tema annab loomutruult edasi rohelist, kollast ja sinist värvi;
- tema on täiesti valgustarata ja võimaldab seega vastu valgust pildistada, andes edasi peenemaid üksikasju.

S U U R I M A D F O T O T E H A S E D E U R O O P A S

A G F A, B E R L I N S. O. 36 • E S I N D A J A: H. P A U L S E N, T A L L I N N, V. P O S T I 6